IZUM

Institut informacijskih znanosti
2000 Maribor, Prešernova 17, Slovenija
telefon h.c. 02 2520-331, telefaks 02 2524-334, e-pošta izum@izum.si

Datum: 27. 10. 2006
Štev.: 363/02-ms

COBISS2/Izposoja, COBISS3, V2.4-0.03 in V3.0-07

Dopolnitve in spremembe ob uvedbi evra

1 Uvod
2 COBISS2/Izposoja
3 COBISS3/Zaloga
4 COBISS3/Nabava
5 COBISS3/Serijske publikacije
6 COBISS3/Medknjižnična izposoja

1 Uvod

Prvi dan v letu 2007 bo evro postal denarna enota Republike Slovenije, evrobankovci in kovanci pa zakonito plačilno sredstvo na območju Republike Slovenije.

V knjižnicah so se aktivnosti v zvezi z uvedbo evra začele 1. 3. 2006, ko je začel veljati *Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih* (ZDOCTE), ki je določal obvezno informativno dvojno označevanje cen. V programski opremi COBISS2 smo takrat omogočili dvojno označevanje cen in zneskov na naslednjih mestih:

- na izpisih iz skupine CIR3xx (blagajniške priloge in izdani računi)
- na potrdilu o plačilu
- na zadolžnici s seznamom neporavnanih obveznosti člana do knjižnice
- v ceniku
- na obrazcih za opomine, kjer so navedene cene posameznih storitev

Dne 11. 7. 2006 je bila v Uradnem listu EU objavljena uredba Sveta ES, št. 1086/2006, s katero se je določilo uradno menjalno razmerje v znesku 1 EUR = 239,640 tolarjev za 1 evro. S tem dnem se je zaključilo informativno označevanje cen, ki ga je nadomestilo obvezno označevanje cen v obeh valutah. Ker je menjalno razmerje ostalo enako, programska prilagoditev izpisov ni bila potrebna.

S 1. 1. 2007, ko se torej začne poslovanje v novi valuti, bo v pravnih instrumentih in v plačilnem prometu edina denarna enota evro. Tudi v programski opremi COBISS2 in COBISS3 bo kot domača valuta definiran evro (EUR).

V vseh podatkih o zalogi (COMARC/H, polja 996/997/998) bo k cenam brez oznake valute s konverzijo dodana oznaka valute SIT. O konverziji vseh baz podatkov v sistemu COBISS.SI, ki bo izvedena do konca decembra 2006, ste bili obveščeni po e-pošti 24. 10. 2006.

Do 14. 1. 2007 bo obdobje dvojnega obtoka tolarjev in evrov, v katerem bo še možno gotovinsko plačevanje v tolarjih, po tem obdobju pa samo še v evrih. Do 1. 7. 2007 bo veljalo obvezno označevanje v obeh valutah, menjalno razmerje pa bo ostalo enako. Po tem datumu bodo cene označene samo še v evrih.

Kronološki pregled uvedbe evra v Sloveniji (vir http://www.evro.si/).

2 COBISS2/Izposoja

2.1 Prehod na evro v knjižnicah

Za čim bolj uspešen prehod na novo valuto in čim enostavnejše poslovanje v novi valuti v knjižnicah smo v IZUM-u pripravili programske rešitve, ki omogočajo:

- dvojno označevanje cen v evrih in tolarjih z upoštevanjem fiksnega menjalnega razmerja
- programski prehod na evro (konverzije, preoblikovanje izpisov)
- podporo gotovinskemu plačilu v tolarjih in evrih v času dvojnega obtoka valut (od 1. 1. 2007 do vključno 14. 1. 2007)

2.1.1 Dvojno označevanje cen

Dvojno označevanje cen v tolarjih in evrih je bilo v segmentih COBISS2 uvedeno 1. 3. 2006 skladno z *Zakonom o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih*. S prehodom na evro ostanejo določila tega zakona veljavna; cene so označene v evrih, informativno pa tudi v tolarjih. Znesek v tolarjih je izračunan po formuli:

znesek_SIT = znesek_EUR * 239,64

in zaokrožen na en stotin. Na izpisu je razvidno tudi menjalno razmerje 1 EUR = 239,640 SIT.

Zamenjava valut na izpisih bo izvedena programsko ob prehodu na novo valuto 1. 1. 2007. Dvojno označevanje cen bo trajalo do 1. 7. 2007, po tem datumu se bodo cene označevale samo še v evrih.

V nadaljevanju je prikazan **primer** izpisa cenika storitev v knjižnici po prehodu na evro:

```
COBISS   Kooperativni online bibliografski sistem in servisi   COBISS

Testna knjižnica                                                  01.01.2007

CIR300 Cenik storitev                                                                  1
-------------------------------------------------------------------------------------------
Koda     opis              cena na enoto (EUR    SIT)           način obračuna     skupina
-------------------------------------------------------------------------------------------
CLA003   članarina – dijaki              8,35    2.000,99         avtomatsko         2
CLA004   članarina – študenti            8,35    2.000,99         avtomatsko         2
CLA006   članarina – zaposleni          12,52    3.000,29         avtomatsko         2
CLA011   članarina – upokojenci          8,35    2.000,99         avtomatsko         2
CLA012   članarina – nezaposleni        12,52    3.000,29         avtomatsko         2
CLA099   članarina – invalidi – zapos.   8,35    2.000,99         avtomatsko         2
CLA125   članarina – pravne osebe       25,04    6.000,59         ročno,cena priv    2
ZAM01    zamudnina – knjige              0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM02    zamudnina – tekoče publ.        0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM03    zamudnina – kasete              0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM04    zamudnina – CD plošče           0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM05    zamudnina – video kasete        0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM06    zamudnina – diskete             0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM07    zamudnina – CD-ROM              0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM08    zamudnina – zemljevidi          0,17       40,74         avtomatsko         0
ZAM09    zamudnina – notno gradivo       0,17       40,74         avtomatsko         0
. . .

(tečaj 1 EUR=239,640 SIT)
```

2.1.2 Programski prehod na evro

Ob prehodu bodo 1. 1. 2007 programsko izvedene naslednje konverzije:

- Konverzija cenika

  Vse obstoječe cene v ceniku se bodo pretvorile iz tolarskih v evrske po enačbi: cenaEUR = cenaSIT/239.640

- Konverzija neporavnanih terjatev

  Pri članih, ki bodo imeli na dan 1. 1. 2007 evidentirano vsaj eno terjatev, se bo ta terjatev pretvorila iz tolarske v evrsko po enačbi:
  znesekEUR = cenaSIT/239.640 * št.enot – (žeplačanoSIT)/239.640

- Članom, ki bodo imeli 1. 1. 2007 evidentirano gradivo, ki mu je potekel rok izposoje pred tem datumom, se bo evidentirala zamudnina v preračunani evrski ceni, datum poteka roka izposoje pa se bo popravil na datum 1. 1. 2007. Na ta način bodo zamudnine do tega datuma evidentirane po stari ceni, če se bo z uvedbo evra cena zamudnine spremenila. To velja samo za tiste člane, ki se jim tudi sicer obračunava zamudnina, ker nimajo privilegija za oprostitev plačila zamudnine.

- Konverzija transakcij poravnav terjatev za nazaj

  Izdelati bo možno vse izpise CIR3xx (blagajniške priloge in izpisi računov) pred 1. 1. 2007 v tolarjih, medtem ko bodo izpisi po tem datumu vedno prikazani v evrih. Izpisov, ki bi zajemali obdobje pred in po uvedbi evra, ne bo možno izdelati.

- Konverzija oznake privzete valute v podatkih o ceni z računa pri zalogi (podpolje 99X3)

  Vsem obstoječim cenam brez oznake valute bo dodana oznaka SIT.

Pri preračunu cen ali zneskov iz tolarjev v evre (in obratno) je treba upoštevati, da se zneski zaradi menjalnega razmerja zaokrožujejo, zato se lahko pri ponovni pretvorbi pojavi razlika v ceni ali znesku v prvotni valuti.

Primer pretvorbe cene zamudnine v znesku 30,00 SIT:

30,00 SIT / 239,64 = 0,12518778 EUR → 0,13 EUR

Ker se izračunani znesek zaokroži na en cent, je dejanska evrska cena 0,13 EUR. Po prehodu na evro bo prikazana cena v evrih in tolarjih, preračunanih po enačbi:

znesek_SIT = znesek_EUR * 239,64

kar znaša

0,13 * 239,64 = 31,1532 SIT → 31,15 SIT

Iz ponovne pretvorbe je razvidno, da zaradi zaokroževanja znaša razlika pri znesku 30,00 SIT kar 1,15 SIT ali 3,83 % celotnega zneska.

Primeri zaokroževanj in razlike v ceni pri nekaterih tipičnih zneskih:

Cena SIT/EUR do 31. 12. 2006		**Cena EUR/SIT po 1. 1. 2007**		**Razlika v SIT**	**Razlika v %**
10,00 SIT	0,04 EUR	0,04 EUR	**9,59 SIT**	– 0,41 SIT	– 4,28 %
20,00 SIT	0,08 EUR	0,08 EUR	**19,17 SIT**	– 0,77 SIT	– 4,33 %
30,00 SIT	0,13 EUR	0,13 EUR	**31,15 SIT**	+ 1,15 SIT	+ 3,83 %
40,00 SIT	0,17 EUR	0,17 EUR	**40,74 SIT**	+ 0,74 SIT	– 1,85 %
50,00 SIT	0,21 EUR	0,21 EUR	**50,21 SIT**	+ 0,21 SIT	+ 0,42 %
60,00 SIT	0,25 EUR	0,25 EUR	**59,91 SIT**	– 0,09 SIT	– 0,15 %
70,00 SIT	0,29 EUR	0,29 EUR	**69,50 SIT**	– 0.50 SIT	– 0,72 %
80,00 SIT	0,33 EUR	0,33 EUR	**79,08 SIT**	– 0,92 SIT	– 1,16 %
90,00 SIT	0,38 EUR	0,38 EUR	**91,06 SIT**	+ 1,06 SIT	+ 1,18 %
100,00 SIT	0,42 EUR	0,42 EUR	**100,65 SIT**	+ 0,65 SIT	+ 0,65 %
200,00 SIT	0,83 EUR	0,83 EUR	**198,90 SIT**	– 1,10 SIT	– 0,55 %
500,00 SIT	2,09 EUR	2,09 EUR	**500,85 SIT**	+ 0,85 SIT	+ 0,17 %
1.000,00 SIT	4,17 EUR	4,17 EUR	**999,30 SIT**	– 0,70 SIT	– 0,07 %

2.1.3 Podpora gotovinskemu plačilu v obdobju dvojnega obtoka valut

Ker bo v času dvojnega obtoka valut v obdobju od 1. 1. 2007 do 14. 1. 2007 možno prejemati tudi tolarsko gotovino, smo v segmentu COBISS2/Izposoja za to obdobje dopolnili postopek gotovinskega plačila z možnostjo vplačila tudi v tolarjih. V segmentu COBISS2/Izpisi pa smo pripravili začasni izpis CIR399, ki omogoča izpis gotovinskega priliva v tolarjih in evrih. Postopki so podrobneje opisani v poglavju 2.3.

2.2 Terminski plan

Obdobje/datum	Aktivnosti v IZUM-u	Aktivnosti v knjižnici
do 31.12. 2006	• Testiranje programske opreme in simulacija prehoda • Namestitev dopolnjenega segmenta COBISS2/Izposoja in preostalih segmentov ter dopolnilnih programov za konverzijo	• Priprave na uvedbo evra (priprava gotovine, blagajne, obveščanje bralcev …) • Zaključek poslovanja v SIT ter izdelava vseh izpisov CIR3xx in STA4xx v SIT
od 30. 12. 2006, 18.00 do 1. 1. 2007, 24.00	• Konverzija cenika • Konverzija evidentiranih neporavnanih terjatev iz SIT v EUR • Obračun zamudnine za nevrnjeno gradivo s prekoračenim rokom izposoje do 1. 1. 2007 • Konverzija transakcij za nazaj (oznaka valute)	
od 2. 1. 2007, 00.00 do 14. 1. 2007, 24.00 (obdobje dvojnega obtoka valute)		• Prilagoditev cenikov (zaokroževanje cen) • Prilagoditev cen v obrazcih za opomine • Objava novega cenika v evrih in tolarjih • Gotovinsko poslovanje: vsa plačila v tolarjih se morajo evidentirati posebej; vračilo vedno v evrih
od 15.1. do 30. 6. 2007 (evro ostane edino plačilno sredstvo, dvojno označevanje EUR/SIT)		• Poslovanje samo v evrih, v izpisih so zneski označeni v obeh valutah (EUR ali SIT)
od 1. 7. 2007 dalje	• Za vse knjižnice se umakne definicija dvojnih valut in njunega medsebojnega razmerja • Parametrske datoteke izpisov, kjer so zneski samo v eni valuti, se vrnejo	• Objava novega cenika samo v evrih, poslovanje in izpisi izključno samo v evrih

V obdobju do 31. 12. 2006 bomo v IZUM-u opravili vsa potrebna testiranja in simulacije poslovanja v evrih. Potrebno programsko opremo bomo namestili zadnji delovni dan leta po koncu poslovanja knjižnic (po 18. uri). V tem času se bodo knjižnice pripravile na prehod tako, da si bodo zagotovile zadostno količino gotovine v evrih in pripravile izpise CIR3xx in STA4xx za nazaj.

Konverzije se bodo izvajale v času od 30. 12. 2006 od 18. ure do predvidoma 1. 1. 2007 do 24. ure. V tem času ne bo možno delati preko segmenta COBISS2/Izposoja. Izjema bodo podaljševanja in rezervacije gradiva preko spletnega OPAC-a in podaljševanja preko telefonskega odzivnika. Oba bosta delovala nemoteno.

Čeprav se delovni teden začne šele v sredo 3. 1. 2007, se bodo knjižnice lahko v segment COBISS2/Izposoja prijavile že v torek 2. 1. 2007. Pred začetkom poslovanja bodo po vsej verjetnosti potrebni še kakšni popravki (zaokrožitve navzgor ali navzdol) zneskov v ceniku (gl. ukaz EDIT PRICE, prir. COBISS2/Izposoja) in popravki ali dopolnitve oznak cen v obrazcih za opomine (gl. ukaz EDIT OVERDUE, prir. COBISS2/Izposoja). Knjižnice bodo morale poskrbeti za dovolj veliko količino gotovine v evrih, prilagoditi blagajno (terminali POS) in pripraviti nov cenik, v katerem bo razvidna (nova) cena v evrih in tolarjih.

2.3 Gotovinsko poslovanje v času dvojnega obtoka valut

V prehodnem obdobju od 1. 1. 2007 do vključno 14. 1. 2007 bodo še možna gotovinska plačila v tolarjih, vendar bo treba preplačani znesek obvezno vrniti v evrih. Za to obdobje smo v segmentu COBISS2/Izposoja dopolnili postopek gotovinskega evidentiranja poravnave terjatev.

2.3.1 Gotovinsko plačilo v evrih

Postopek je enak kot pri dosedanjem gotovinskem plačilu v tolarjih.

- Knjižničar označi terjatve (v celoti ali po skupinah), ki jih bo član poravnal
- Evidentirani znesek se izpiše v evrih, npr. 8,87 EUR
- Knjižničar vpraša člana o načinu plačila in valuti. Član pove, da bo plačal **v gotovini z evri**
- Knjižničar kot način poravnave vnese 1 (gotovina). Pojavi se polje "*Gotovina*", v katero vnese znesek gotovine, ki jo prejme od člana, npr. bankovec za 10 EUR
- Program izpiše znesek za vrnitev (1,13 EUR).

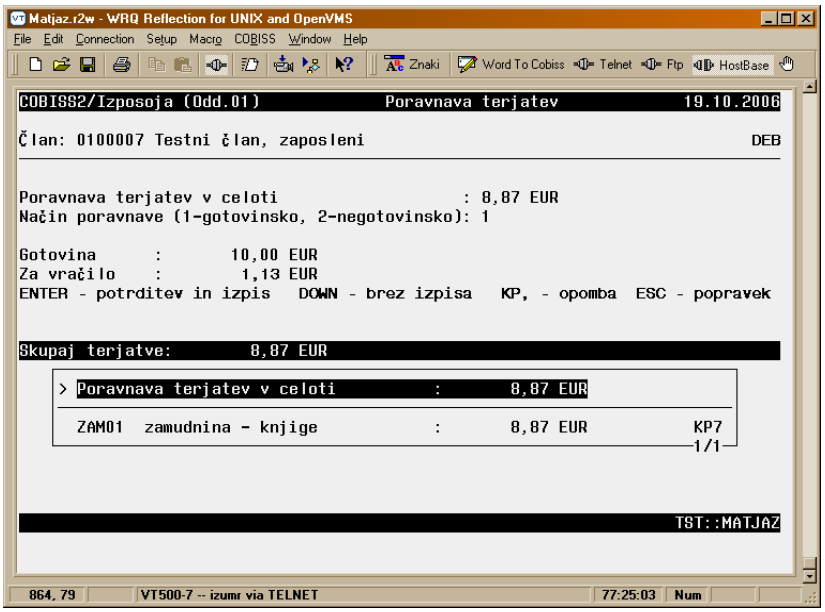

- Knjižničar pripravi ostanek v evrih, pritisne tipko ENTER za izpis potrdila o plačilu in listek s potrdilom vrne članu skupaj z ostankom denarja.

Na potrdilu o plačilu se poleg plačanega zneska (v evrih in tolarski protivrednosti) izpiše tudi znesek plačila v gotovini in znesek vračila, vse v evrih.

```
COBISS          Maribor, 19.10.2006 13:33

Testna knjižnica
Prešernova 17 Maribor
Osrednja knjižnica
Tel. 02-558-881
Identif. št. za DDV: SI12397792

0100007 Testni član

          RAČUN št. 0100099/2007

obveznost         št. enot    cena     znesek
-----------------------------------------------
zamudnina – knjige    52,2    0,17       8,87
-----------------------------------------------
Skupaj                        EUR         8,87
                              SIT     2.125,61
(tečaj 1 EUR=239,640 SIT)

Plačilo v gotovini           EUR        10,00
Vračilo                      EUR         1,13

Oproščeno plačila davka po 13. točki
1. odstavka 26. lena ZDDV.

Izposojevalec/-ka: Matjaž Cigrovski
```

2.3.2 Gotovinsko plačilo v tolarjih

Postopek je podoben kot pri gotovinskem plačilu v evrih, vendar je po izbiri gotovinskega načina plačila namesto vnosa v evrih treba pritisniti tipko PF3, ki omogoča vnos gotovine v tolarjih:

- Knjižničar označi terjatve (v celoti ali po skupinah), ki jih bo član poravnal
- Evidentirani znesek se izpiše v evrih, npr. 8,87 EUR
- Knjižničar vpraša člana o načinu plačila in valuti. Član pove, da bo plačal v **gotovini s tolarji**
- Knjižničar kot način poravnave vnese 1 (gotovina), da se pojavi polje "*Gotovina*". Nato pritisne tipko PF3. Izpiše se evidentirani dolg za plačilo v tolarski protivrednosti in pojavi polje "*Gotovina SIT*", v katero vnese znesek prejete gotovine, npr. 5000 za bankovec za 5000 SIT.

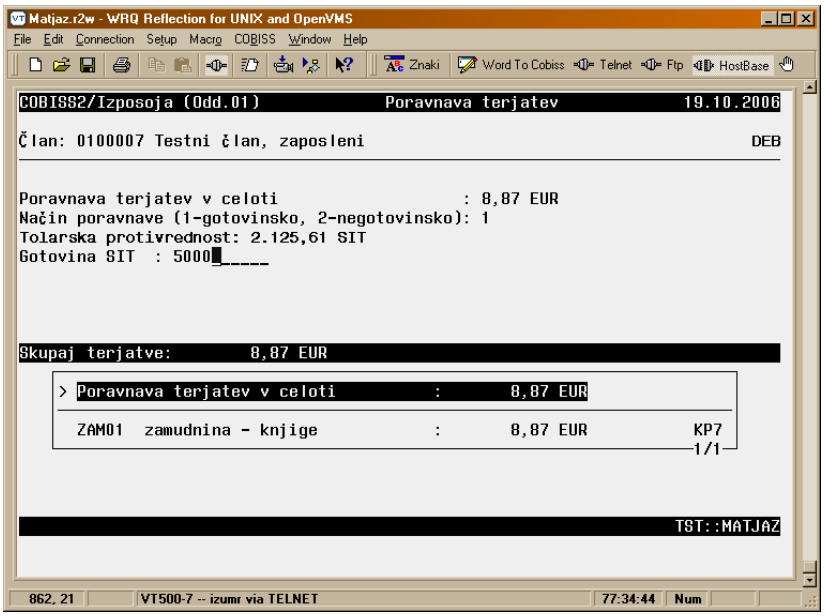

- Program prejeti znesek v tolarjih preračuna v evrsko protivrednost in glede na to, ali je terjatev pokrita ali ne, izpiše:
  - Če je terjatev pokrita (npr. plačal je z bankovcem za 5000 SIT), izračuna znesek v evrih, ki jih mora knjižničar vrniti članu (npr. 11,99 EUR), in ga poudarjeno izpiše v novi vrstici.

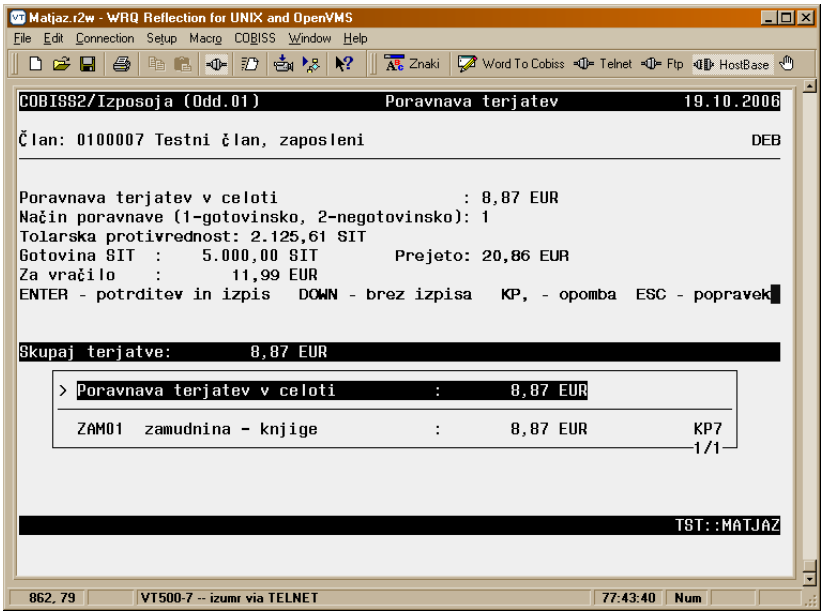

– Če terjatev ni pokrita (npr. plačal je z dvema bankovcema za 2000 SIT), izračuna znesek v evrih, ki jih mora še poravnati (npr. 0,52 EUR), in v novi vrstici izpiše vrstico za vnos gotovine v evrih.

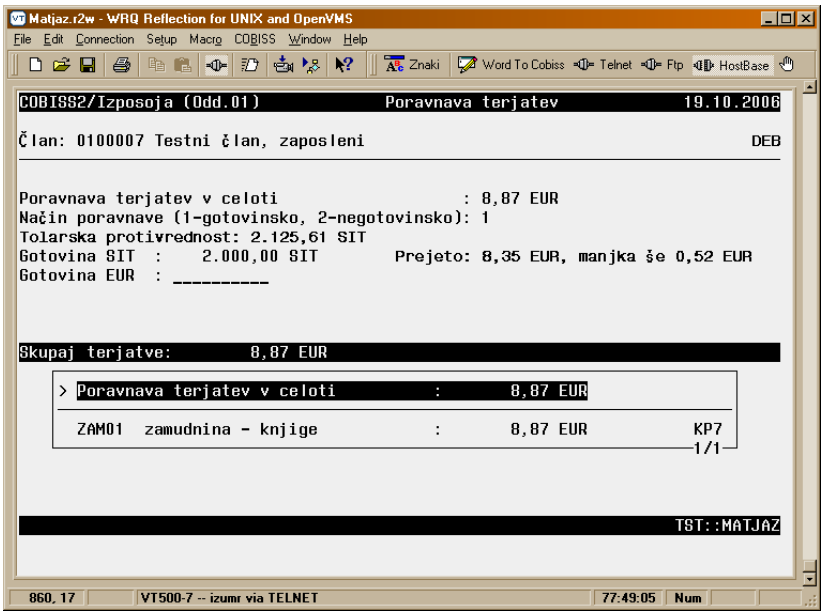

– Član mora plačati razliko v gotovini še v evrih. Če vplačana gotovina v evrih preseže zahtevani znesek (npr. plača s kovancem za 1 EUR), se v novi vrstici izpiše razlika v evrih, ki jih mora izposojevalec vrniti.

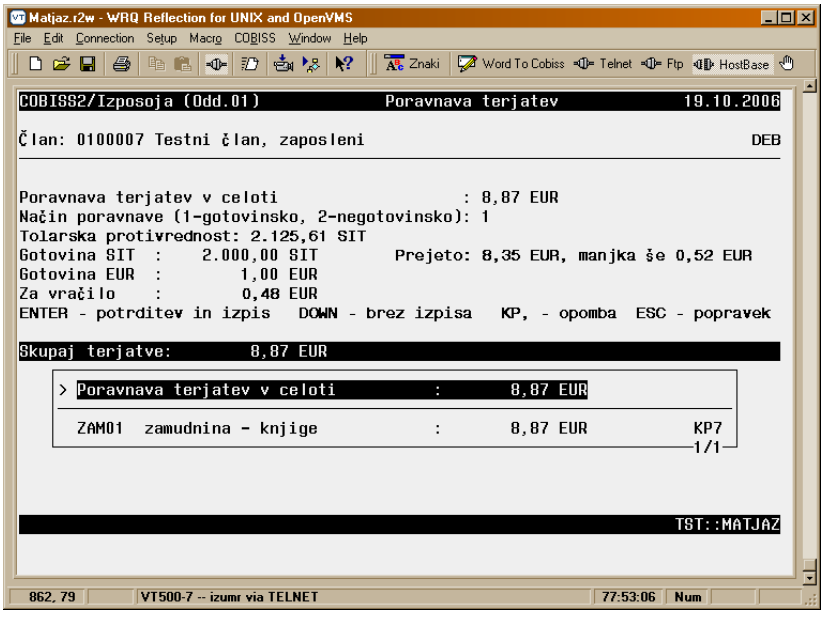

- Knjižničar pripravi ostanek v evrih, pritisne tipko ENTER za izpis potrdila o plačilu in listek s potrdilom vrne članu skupaj z ostankom denarja.

Na potrdilu o plačilu je poleg zneska plačila (v evrih in tolarski protivrednosti) razviden še znesek gotovinskega plačila v tolarjih, morebitnega doplačila v evrih in vrnjen znesek v evrih.

```
COBISS         Maribor, 19.10.2006 13:33

Testna knjižnica
Prešernova 17 Maribor
Osrednja knjižnica
Tel. 02-558-881
Identif. št. za DDV: SI12397792

0100007 Testni član

          RAČUN št. 0100099/2007

obveznost       št. enot    cena     znesek
----------------------------------------
zamudnina – knjige   52,2   0,17       8,87
----------------------------------------
Skupaj                      EUR        8,87
                            SIT    2.125,61
(tečaj 1 EUR=239,640 SIT)

Gotovina v tolarjih         SIT    2.000,00
Gotovina v evrih            EUR        1,00
Vračilo                     EUR        0,48

Oproščeno plačila davka po 13. točki
1. odstavka 26. lena ZDDV.

Izposojevalec/-ka: Matjaž Cigrovski
```

Opozorilo: Znesek vplačila v tolarjih in evrih je razviden samo na potrdilu o plačilu, ki se izdela ob poravnavi terjatev. Na izpisih, ki jih izdelamo kasneje (CIR307), je razviden samo plačani znesek v končni vsoti v evrih in tolarski protivrednosti.

2.3.3 Pregled dnevnega gotovinskega plačila

V času dvojnega obtoka valut se zneski gotovinskih plačil v tolarjih in evrih zapisujejo v začasno datoteko, tako da je možno sproti pregledovati tolarski in evrski priliv gotovine pri posamezniku ali na ravni posameznega oddelka ali knjižnice kot celote.

Ukaz ***?MONEY*** omogoča sprotni pregled dnevnega gotovinskega in negotovinskega priliva na tekoči uporabniški šifri (gl. ukaz *?MONEY*, prir. COBISS2/Izposoja). V času dvojnega obtoka valut se poleg tega izpiše še trenutni priliv gotovine v tolarjih in evrih.

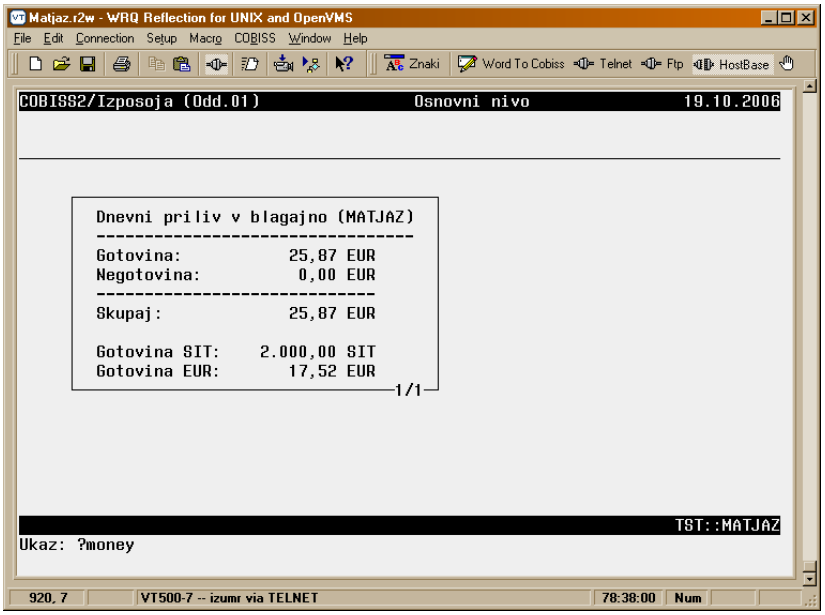

V okviru segmenta COBISS2/Izpisi bo v času dvojnega obtoka valut začasno nameščen izpis *CIR399 – priliv gotovine v SIT in EUR*, ki bo omogočal izpis dnevnega priliva gotovine v tolarjih in evrih. Izpis bo vseboval dnevne seštevke prejete gotovine v tolarjih in evrih.

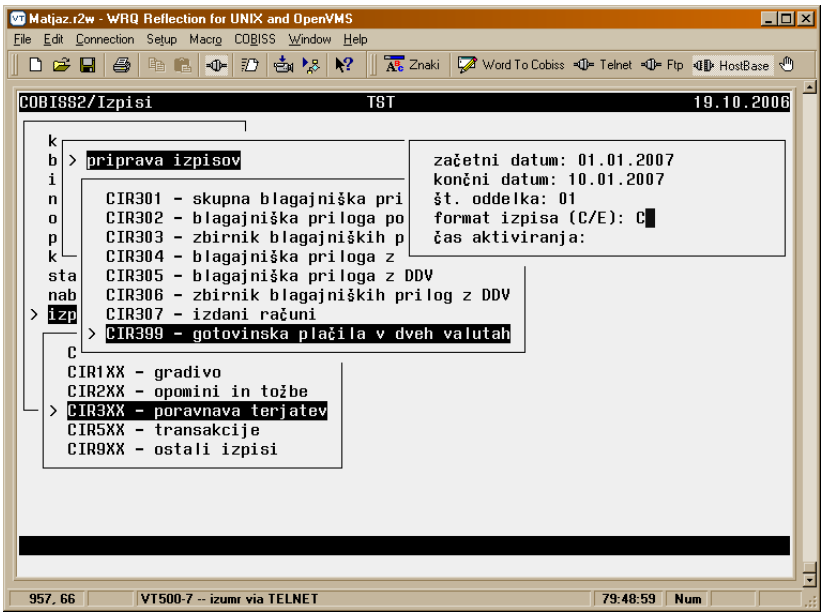

Primer izpisa:

```
      COBISS   Kooperativni online bibliografski sistem in servisi   COBISS
50342 Testna knjižnica, Maribor                      Oddelek: 01      05.01.2007
CIR399 Gotovinska plačila v dveh valutah - po dnevih                Stran:     1
       za obdobje: 03.01.2007 - 05.01.2007
-------------------------------------------------------------------------------
Datum                              Gotovina SIT    Gotovina EUR     Skupaj EUR
-------------------------------------------------------------------------------
03.01.2007                            7.000,00           49,12          78,33

04.01.2007                           22.500,00           75,02         168,91

05.01.2007                           12.000,00           18,19          68,27
-------------------------------------------------------------------------------
Skupaj                               41.500,00          142,33         315,51
-------------------------------------------------------------------------------
```

3 COBISS3/Zaloga, V3.0-07

V segmentu COBISS3/Zaloga bomo izvedli konverzijo cen v podpoljih *99X3 – Cena z računa* in *996/9970 – Številka in datum predračuna*, element *C – Cena*. S konverzijo bomo pri vseh cenah, ki so vpisane brez valute, dodali valuto SIT. Pri ročnem vnosu cen v podpolja 99X3 in 996/9970, element C, bo treba pri vpisu cene obvezno vpisati tudi valuto.

4 COBISS3/Nabava, V2.4-0.03 in V3.0-07

Kljub temu da bo s 1. 1. 2007 evro postal privzeta domača valuta, ga bo možno v dokumentih spremeniti v tolarje. Način izračuna zneskov v dokumentih se s prehodom na evro ne bo spremenil. V vseh dokumentih, skladih, vknjižbah ter stanjih avansov in preplačil pri

dobaviteljih, ki bodo na dan 1. 1. 2007 vpisani v bazi podatkov, bodo cene in zneski v domači valuti ostale v tolarjih.

V knjižnicah se običajno še v začetku leta vpisujejo in urejajo podatki za preteklo leto. Zato bo izvajanje vseh postopkov tudi po 1. 1. 2007 možno v tolarjih. Ker bo v vseh novo vpisanih dokumentih privzeta domača valuta pri cenah in zneskih evro, bo treba pred vpisom cene spremeniti valuto v tolarje.

V obdobju, dokler obdelava podatkov za leto 2006 še ne bo zaključena, bo možno za domačo valuto uporabljati tolarje ali evre.

Po zaključeni obdelavi podatkov za leto 2006, bo treba v knjižnicah izvesti aktivnosti, ki se nanašajo na prehod na naslednje leto. Na to bomo knjižnice, tako kot lansko leto, spomnili z obvestilom.

Po določenem času, ko ne bo več potrebe po izvajanju poslovanja v tolarjih, bomo v IZUM-u knjižnicam onemogočili, da bi se v dokumentih domača valuta spreminjala iz evrov v tolarje.

Po 1. 1. 2007 bomo lahko za posamezno knjižnico v IZUM-u nastavili privzeto valuto pri deviznih cenah in zneskih na poljubno valuto v skladu z njeno zahtevo. Če knjižnica v zvezi s tem ne bo podala zahteve, bo privzeta valuta za devizne cene in zneske ameriški dolar.

V šifrantu valut bomo onemogočili izbiro valut članic EU, ki so že prevzele evro. Pri izbiri takšne valute se programsko prevzame valuta evro.

V nadaljevanju sledijo podrobnejši opis in **primeri** poslovanja v evrih in tolarjih pri dokumentih, skladih, vknjižbah in dobaviteljih.

4.1 Vpis cen v dokumentih

V dokumentih, ki jih bomo vpisali v letu 2007 in se bodo nanašali še na leto 2006, bo treba zamenjati domačo valuto *EUR* v *SIT*.

> **Primer:**
> *V dokumentu naročilo vnašamo cene v posameznih postavkah naročila. V urejevalniku* ***Postavka naročila / Cena*** *bo privzeta valuta pri ceni in vseh zneskih evro. Valuto bomo lahko zamenjali tako, da bomo iz spustnega seznama valut pri atributu "Cena na enoto" izbrali* SIT. *Vpisali bomo ceno, nato se bodo pri izračunu zneskov spremenile valute tudi pri "Vrednost brez DDV in pop.", "Znesek popusta", "Davčna osnova", "Znesek DDV", "Znesek" in "Znesek na enoto". Če bodo postavke v dokumentu imele vpisane cene in zneske tolarjih, bodo tudi zneski naročila v celoti prikazani v tolarjih.*

Sprememba valute bo možna tudi v dokumentih iz leta 2006, kjer so cene že vpisane. Pri spremembi valute se bo vpisana cena preračunala iz tolarjev v evre in obratno. Pri tem bo treba upoštevati, da se bodo zaradi menjalnega razmerja zneski zaokroževali in se bo zato lahko pri ponovni pretvorbi pojavila razlika v ceni v prvotni valuti.

> **Primer:**
> *Naročilo bomo izstavili in poslali dobavitelju v letu 2006, kjer bomo imeli vpisane cene v tolarjih. Gradivo z dobavnico in računom bomo prejeli v letu 2007.*
> *Ko bomo za naročilo vpisali dobavnico in račun, bo privzeta domača valuta pri cenah in zneskih* SIT. *Če valuta ne bo ustrezala, bo treba v vseh postavkah dobavnice/računa*

pri atributu "Cena na enoto" spremeniti valuto v EUR. *Vpisana cena se bo pri spremembi valute preračunala po tečaju 239,640.*

Primer:
Naročilo bomo izstavili in poslali dobavitelju v letu 2006. V naročilu nismo vpisali cen. Gradivo z dobavnico in računom bomo prejeli v letu 2007.
Pri vpisu dobavnice in računa za to naročilo bo privzeta domača valuta pri cenah in zneskih EUR. *Če valuta ne bo ustrezala, bo treba pri vpisu cene pri atributu "Cena na enoto" v vsaki posamezni postavki dobavnice/računa najprej spremeniti valuto v* SIT, *zatem pa vpisati ceno.*

Pri ***kompletih*** je običajno cena določena za komplet. V nabavnem dokumentu imata osnovna publikacija in priloga vsaka svojo postavko. Ceno kompleta vpišemo pri osnovni publikaciji, pri prilogi pa cene ne vpišemo. Če bomo vpisovali ceno za komplet še v tolarjih, bomo morali tudi pri postavki za prilogo spremeniti valuto iz evrov v tolarje, čeprav v tej postavki cene ne bomo vpisali.

4.2 Programska kontrola za uporabo ene domače valute v dokumentu

Pri izstavljanju in zaključevanju dokumentov bo vključena programska kontrola, ki bo preverjala, ali bo v vseh postavkah dokumenta in v posrednih stroških nabave uporabljena samo ena domača valuta. Če bodo v dokumentu določene različne domače valute, dokumenta ne bo možno izstaviti ali zaključiti.

4.3 Prikaz razdelitve zneska naročil po skladih

Pri razredu **Naročilo** imamo možnost z metodo **Razred / Prikaži razdelitev zneska naročil po skladih** prikazati zneske naročil, ki jih po različnih iskalnih zahtevah lahko poiščemo v bazi podatkov, razdeljene po skladih. Za prikaz bomo lahko izbirali samo naročila z isto domačo valuto, bodisi samo naročila v tolarjih bodisi samo naročila v evrih.

4.4 Preračun cen iz tuje valute v domačo valuto

Preračun deviznih cen v cene v domači valuti je omogočen v urejevalnikih dokumentov takrat, ko so v postavkah dokumenta vpisane devizne cene. Do vključno 31. 12. 2006 se bodo devizne cene preračunavale v tolarje, po 1. 1. 2007 pa izključno v evre!

Opozorilo: Če bomo po 1. 1. 2007 želeli v dokumentu, kjer so vpisane devizne cene, te cene preračunati v tolarje, jih bomo morali preračunati sami in jih v valuti SIT ročno vpisati v postavke dokumenta.

4.5 Skladi in vknjižbe

V skladih, ki smo jih ali jih še bomo odprli do vključno 31. 12. 2006, bodo zneski prikazani v tolarjih. V skladih, ki jih bomo odprli po 1. 1. 2007, bodo zneski prikazani v evrih.

Ker bodo po 1. 1. 2007 lahko nastajali dokumenti v tolarjih ali evrih, se bo stanje v skladih spreminjalo na osnovi vknjižb po eni od naslednjih možnosti:

- **sklad in dokument v tolarjih**
  Vknjižba bo nastala tolarjih. Stanje v skladu se bo ohranilo v tolarjih.
- **sklad v tolarjih in dokument v evrih**
  Vknjižba bo nastala v evrih. Stanje v skladu se bo najprej preračunalo v evre po tečaju 239,640, nato pa se bo znesek dokumenta prištel ali odštel od stanja v skladu. Na ta način se bo s prvo vknjižbo v evrih za sklad PSN za spremljanje posrednih stroškov nabave in sklad NS za nerazporejena sredstva preračunalo tudi stanje teh dveh skladov iz tolarjev v evre.
- **sklad v evrih in dokument v tolarjih**
  Vknjižba bo nastala v tolarjih. Znesek se bo preračunal v evre po tečaju 239,640 in nato prištel ali odštel od stanja v skladu.
- **sklad in dokument v evrih**
  Vknjižba bo nastala v evrih. Stanje v skladu se bo vodilo v evrih.

Pri usklajevanju stanja v skladu in pri prenosu zneskov iz enega sklada v drugega, se bo stanje v skladih spreminjalo na osnovi vknjižb po eni od naslednjih možnosti:

- **sklad v tolarjih in uskladitev ali prenos zneska v tolarjih**
  Vknjižba bo nastala v tolarjih. Stanje v skladu se bo ohranilo v tolarjih.
- **sklad v tolarjih in uskladitev ali prenos zneska v evrih**
  Vknjižba bo nastala evrih. Stanje v skladu se bo najprej preračunalo v evre po tečaju 239,640, nato pa se bo znesek uskladitve ali prenosa prištel ali odštel od stanja v skladu.
- **sklad v evrih in uskladitev ali prenos zneska v tolarjih**
  Vknjižba bo nastala v tolarjih. Znesek uskladitve ali prenosa se bo preračunal v evre in prištel ali odštel od stanja v skladu.
- **sklad v evrih in uskladitev ali prenos zneska v evrih**
  Vknjižba bo nastala v evrih. Stanje v skladu se bo vodilo v evrih.

4.6 Dobavitelji

V programski opremi COBISS3 se v verziji 3.0 pri dobaviteljih vodi stanje preplačil, v verziji 2.4 pa stanje avansa. Stanje preplačil (avansa) se bo ob prehodu na evro 1. 1. 2007 ohranilo tolarjih. Sprememba bo nastala glede na situacijo:

- **stanje pri dobavitelju v tolarjih in nastanek, koriščenje ali uskladitev stanja preplačila (avansa) v tolarjih**

Vknjižba bo nastala v tolarjih. Stanje pri dobavitelju se bo ohranilo v tolarjih.

- **stanje pri dobavitelju v tolarjih in nastanek, koriščenje ali uskladitev stanja preplačila (avansa) v evrih**

  Vknjižba bo nastala v evrih. Stanje pri dobavitelju se bo najprej preračunalo v evre po tečaju 239,640. Potem se bo znesek nastanka, koriščenja ali uskladitve prištel ali odštel od stanja pri dobavitelju.

- **stanje pri dobavitelju v evrih in nastanek, koriščenje ali uskladitev stanja preplačila (avansa) v tolarjih**

  Vknjižba bo nastala v tolarjih. Znesek nastanka, koriščenja ali uskladitve se bo najprej preračunal v evre, potem pa se bo prištel ali odštel od stanja pri dobavitelju.

- **stanje pri dobavitelju v evrih in nastanek, koriščenje ali uskladitev stanja preplačila (avansa) v evrih**

  Vknjižba bo nastala v evrih. Stanje pri dobavitelju se bo vodilo v evrih.

5 COBISS3/Serijske publikacije, V3.0-07

Spremembe, opisane pri segmentu COBISS3/Nabava, veljajo tudi za segment COBISS3/Serijske publikacije.

5.1 Posebnosti pri dokumentih v segmentu COBISS3/Serijske publikacije

V segmentu COBISS3/Serijske publikacije pripravljamo letna naročila običajno v tekočem letu za naslednje leto, stalna naročila pa pripravimo enkrat in veljajo do odpovedi. Avanse in račune lahko plačujemo že v istem letu, v katerem pripravimo naročilo, ali pa v naslednjih letih.

Če cene v naročilu za serijske publikacije niso vpisane, bo privzeta domača valuta pri vpisu avansa in računa do vključno 31. 12. 2006 tolar, po tem datumu pa evro. Po 1. 1. 2007 lahko po potrebi privzeto domačo valuto v postavkah avansa in postavkah računa spremenimo iz evrov v tolarje.

Če so v naročilu za serijske publikacije vpisane cene, se le-te pri vpisu avansa in računa prevzamejo. Vsa naročila do vključno 31. 12. 2006 bodo imela cene vpisane v tolarjih. Zato bomo lahko po 1. 1. 2007 v naročilih za serijske publikacije cene v tolarjih preračunali v evre. V ta namen smo v urejevalnik **Naročilo** dodali gumb **Preračun v evre**, ki pa bo do 1. 1. 2007 neaktiven. Po tem datumu bomo lahko s klikom na ta gumb cene in zneske vseh postavk v naročilu in zneske naročila v celoti preračunali iz tolarjev v evre po tečaju 239,640.

6 COBISS3/Medknjižnična izposoja, V2.4-0.03 in V3.0-07

6.1 Spremembe in dopolnitve

6.1.1 Privzeta vrednost za valuto pri atributih, pri katerih vpisujemo zneske

Pri vseh atributih v segmentu COBISS3/Medknjižnična izposoja, kjer se vpisujejo zneski (npr. sprejemljivi stroški, stroški prejema …) ali cena na enoto, na osnovi katere se izračunava znesek za plačilo dobavljene enote gradiva in opravljene storitve v celoti, se bo po 1. 1. 2007 namesto SIT privzeto ponudila valuta EUR. Za vnos zneska bomo lahko izbrali tudi katero drugo valuto.

Primer:
*Pod zavihkom **Splošno** (v urejevalniku **Zahtevek za MI** ali **Naročilo**) bo pri "Sprejemljivi stroški" privzeta valuta EUR. Za določitev zneska, ki je še sprejemljiv za naročnika, ali zneska, ki smo ga dobavitelju pripravljeni plačati za prejeto gradivo, bomo lahko izbrali tudi katero drugo valuto.*

*Pod zavihkom **Splošno** (v urejevalniku **Prejeto/dobavljeno gradivo**) bo pri "Stroški prejema" privzeta valuta EUR. Za določitev zneska, ki ga bomo dobavitelju plačati za prejeto gradivo, bomo lahko izbrali tudi katero drugo valuto.*

*Pod zavihkom **Cena** (v urejevalniku **Zahtevek za MI** ali **Prejeto/dobavljeno gradivo** ali **Storitev**) bo pri "Cena na enoto" privzeta valuta EUR. Za določitev zneska, ki ga bo naročnik plačal za storitev medknjižnične izposoje, ali za vnos/spreminjanje cen storitev v ceniku bomo lahko izbrali tudi katero drugo valuto. Pri atributih "Vrednost brez DDV in pop.", "Znesek popusta", "Davčna osnova", "Znesek DDV" in "Znesek", kjer valute ni možno spreminjati, ker se ob shranjevanju podatkov glede na izbrano valuto pri "Cena na enoto" nastavi programsko, bo privzeta vrednost prav tako EUR.*

*Pri vnosu posrednih stroškov in dodatnih posrednih stroškov (v urejevalniku **Posredni strošek**) bo pri "Cena na enoto" privzeta valuta EUR.*

*Če pred izstavitvijo dobavnice nismo določili zneska za dobavljeno enoto gradiva, se bo pri vnosu dodatnega zneska za to enoto (v urejevalniku **Dodatni znesek**) pri "Cena na enoto" privzeto ponudila valuta EUR.*

6.1.2 Izbira vrednosti iz šifranta valut

Ob izbiri valute države članice EU, ki je že prevzela evro, se bo programsko nastavila valuta evro.

Primer:
Če bomo pri atributu, kjer se vpisujejo zneski, želeli izbrati valuto, npr. ATS, DEM, BEF, FIM ali drugo, se bo programsko nastavila valuta evro (EUR).

6.1.3 Primerjava sprejemljivih stroškov in cene za dobavljeno enoto gradiva ter kontrola valut

Če se pri zahtevku za MI valuta pri ceni na enoto ne bo ujemala z valuto pri sprejemljivih stroških in bosta oba zneska višja od 0, bo program izpisal sporočilo, vendar bo dopustil shranjevanje podatkov. Če valut ne bomo uskladili, program v nadaljevanju ne bo izvršil preverjanja, ali so sprejemljivi stroški višji od cene za izbrano enoto.

6.1.4 Prikaz in izpis zneskov za plačilo

Če bomo znesek za plačilo opravljene storitve (vrednost atributa "Za plačilo") določili v domači valuti (evrih), se bo znesek preračunal v tolarje. Ob izbiri dobavnice in računa bo v seznamu atributov v brskalniku znesek "Za plačilo" prikazan v obeh valutah (EUR in SIT). Znesek za plačilo se bo v obeh valutah izpisal tudi na dokumentih Dobavnica, Priloga k dobavnici in Račun. Enako velja tudi za vse dobavnice in račune, ki smo jih izstavili pred 1. 1. 2007, na katerih so zneski za plačilo v evrih.

Ob izbiri dobavnic in računov, na katerih smo določili zneske za plačilo v tolarjih, ker smo jih izstavili pred 1. 1. 2007, bo v seznamu atributov v brskalniku znesek "Za plačilo" prikazan v obeh valutah. Znesek za plačilo se bo v obeh valutah izpisal tudi na dokumentih Dobavnica, Priloga k dobavnici in Račun.

6.1.5 Tiskanje knjige izdanih računov

Po 1. 1. 2007 bomo lahko knjigo izdanih računov natisnili le za obdobje, ki se zaključi do 31. 12. 2006, ali za obdobje, ki se začne 1. 1. 2007. Tiskanje knjige izdanih računov za obdobje, ki se začne v letu 2006 in zaključi v letu 2007, ne bo možno.

6.1.6 Izpis Knjiga izdanih računov

Na izpisu Knjiga izdanih računov se bo za izbranim obdobjem izpisala tudi denarna enota plačila SIT, če bomo izpisovali knjigo izdanih računov za obdobje do 31. 12. 2006, ali EUR, če bomo izpisovali knjigo izdanih računov za obdobje od 1. 1. 2007 dalje.

6.2 Potrebne aktivnosti v knjižnici

Prvi delovni dan v letu 2007 bo treba v knjižnicah pred začetkom obdelave zahtevkov za MI definirati nov cenik storitev.

> **Primer**:
> *Če bomo kreirali nov cenik brez prenosa podatkov (označili razred **Cenik** in izbrali metodo **Nov objekt**), bomo najprej definirali skupine dobaviteljev in vanje vključili dobavitelje. Nato bomo za posamezne skupine dobaviteljev vnesli še storitve. Pri vnosu posamezne storitve bo v urejevalniku **Storitev/Cena** pri "Cena na enoto" privzeta valuta EUR. Zraven bomo vpisali ustrezno ceno v "novi" domači valuti (EUR).*

*Če bomo kopirali veljavni cenik ali katerega od arhiviranih cenikov, bomo poiskali cenik in izbrali metodo **Kopiraj v pripravljeni cenik**. Če je cenik, ki smo ga izbrali za kopiranje, ažuren, bomo samo spremenili storitve v skupini dobaviteljev. Pri spreminjanju posamezne storitve v urejevalniku **Storitev/Cena** bomo pri "Cena na enoto" spremenili valuto (iz SIT v EUR) in vpisali ustrezni znesek.*

Nato bomo novi cenik določili kot veljaven (metoda **Določi cenik kot veljaven)**.

Opozorilo: Knjižnice, ki ponujajo storitev medknjižnične izposoje preko COBISS/OPAC-a, naj na svoji spletni strani uredijo cenik storitev medknjižnične izposoje. Spletne strani so njihovim članom dostopne preko COBISS/OPAC-a (ikona "moja knjižnica" in povezava **Medknjižnična izposoja**).

Prvi dan in naslednje dni bomo pri dobavi gradiva naročnikom posebej pozorni pri določanju zneskov za plačilo opravljene storitve. Pri dobavnicah, ki še niso izstavljene (imajo status *evidentirano*), bomo pred izstavitvijo preverili znesek za plačilo in ga ustrezno spremenili.

Primer:
Če smo pripravili dobavnico za posamezno enoto gradiva in določili znesek za plačilo v valuti SIT, ga bomo morali preračunati v evre. Pri prejetem gradivu, ki je uvrščeno na dobavnico, bomo pri "Cena na enoto" izbrali valuto EUR in vpisali znesek v evrih.

Če smo pripravili dobavnico za posamezno enoto gradiva in nanjo uvrstili tudi posredne stroške (npr. poštnino) v valuti SIT, jih bomo morali z dobavnice najprej zbrisati. Šele nato bomo lahko vpisali ali spremenili ceno za dobavljeno enoto gradiva (v evrih). Po spremembi cene bomo lahko posredne stroške ponovno uvrstili na dobavnico, seveda v novi valuti (EUR).

Če smo pripravili zbirno dobavnico za več enot gradiva z zneski v valuti SIT, jo bomo morali najprej zbrisati. Nato bomo pri posameznih enotah pri "Cena na enoto" izbrali valuto EUR in vpisali nove zneske v evrih (za vpis novih zneskov v evrih lahko za izbrane enote uporabimo tudi metodo za določitev enotne cene). Po spremembi cen bomo lahko za te enote ponovno pripravili dobavnico, na katero bomo lahko vključili tudi posredne stroške.

Priporočljivo je, da se po spremembi domače valute pri določanju cen za posamezne enote gradiva in pri pripravi dobavnic vsaj še nekaj časa preverja, ali so cene za gradivo določene v ustrezni valuti. To velja zlasti za pripravo dobavnic za gradivo z zahtevkov za MI, ki so bili evidentirani v letu 2006.

Povezave

Informacije o uvedbi evra v Sloveniji: http://www.evro.si/
Banka Slovenije: http://www.bsi.si/ekonomska-in-monetarna-unija.asp?MapaId=177
Vladni portal: http://evropa.gov.si/evro/
Ministrstvo za finance: http://www.gov.si/mf/slov/evro/evro.htm
Spletni forum portala z računovodskimi in davčnimi informacijami:
http://www.racunovodja.com/forum/

Pripravili:

mag. Matjaž Cigrovski, Tanja Turšek, Bojana Lešnik